

Creditsysteem t.b.v. CZO-opleidingen gebaseerd op EPA's

1. Inleiding

Studenten, opleiders, werkgevers en beroepsverenigingen streven al langer naar landelijke (en Europese) transparantie over de waarde van een CZO-opleiding. Mede hierdoor hopen zij doorstromen naar andere CZO-, mbo- en hbo-opleidingen te bevorderen. Door de flexibilisering en vernieuwing in het opleiden volstaan de oude urennormen voor CZO-opleidingen niet meer. Een nieuw studiepunten- of creditsysteem is nodig.

Een landelijk creditsysteem, dat overeenkomt met het hoger onderwijs, objectiveert en vereenvoudigt de vergelijking tussen CZO-opleidingen onderling en tussen CZO-opleidingen en hbo-opleidingen. Ook een NLQF-kwalificatie voor CZO-opleidingen levert een belangrijke bijdrage aan deze vergelijking. Door zowel het CZO Creditsysteem als de NLQF-kwalificatie is het makkelijker om afspraken te maken over vrijstellingen. Daarnaast zal dit systeem een belangrijke basis vormen voor een flexibele bekostiging van de CZO-opleidingen.

Op basis van bovenstaande is de opdracht van de stuurgroep van CZO Flex Level als volgt: *'Schrijf een voorstel waarbij de klokuren van CZO-opleidingen worden vervangen door een creditsysteem voor CZO-opleidingen, vergelijkbaar met het European Credits Transfer System.'*

2. Betekenis European Credits en CZO Credits

Het **European Credit Transfer System** is een Europees systeem om in het hbo en wo credits toe te kennen aan leereenheden van een opleiding. Een European Credit (EC) is een maat waarmee de zwaarte van (delen van) een opleiding wordt uitgedrukt. Bij iedere leereenheid wordt geschat hoeveel uren de gemiddelde student nodig heeft om deze leereenheid te halen. Dit wordt omgerekend naar het aantal credits. Bij een overgang naar een andere opleiding met dezelfde leereenheid heeft de student dus dit 'krediet' verworven, wat (eventueel) recht geeft op een vrijstelling. De toepassing van ECTS en EC's is voorbehouden aan hbo- en wo-opleidingen.

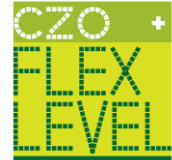
Bij CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's, is sprake van een **CZO Creditsysteem**, de CZO Credits. De CZO Credits geven waarde aan de leeruitkomsten (vooral bekwaamverklaringen EPA's) van een CZO-opleiding. Door de credits van CZO-opleidingen te koppelen aan leeruitkomsten staat centraal wat studenten bij afronding van de opleiding moeten kennen en kunnen – en niet om waar, hoe en in hoeveel tijd zij dat leren. Eenduidige criteria voor het toekennen van CZO Credits aan leeruitkomsten zorgen voor landelijke uniformiteit in de waardebepaling van de leeruitkomsten van CZO-opleidingen en de daarmee samenhangende waarde van CZO-diploma's en -certificaten. Omdat de CZO Credits aansluiten bij de gangbare criteria en normen in het mbo, hbo en wo, dragen ze bij aan het flexibel opleiden (doorlopende leerlijnen en loopbaanpaden) en het onderling verlenen van vrijstellingen.

3. Mogelijkheden en beperkingen CZO-creditsysteem

De mogelijkheden van een CZO-creditsysteem zijn:

- Bevordert de status van CZO-opleidingen door het 'werkplekleren' uit te drukken in credits
- De zwaarte en waarde van de opleidingen zijn geobjectiveerd en overdraagbaar. CZO Credits:
 - dragen bij aan standaardisatie van CZO-opleidingen en mbo-/hbo-opleidingen
 - geven een goed zicht op de status van elders/extern behaalde leereenheden
 - zorgen voor duidelijke informatie aan studenten, voorafgaand aan de opleiding
 - geven een (internationale) indicatie voor de kwaliteiten van afgestudeerden
- Vereenvoudiging van doorstromen naar een andere CZO-opleiding of mbo-/hbo-opleiding:

Creditsysteem t.b.v. CZO-opleidingen gebaseerd op EPA's

- toekenning van credits aan leeruitkomsten van CZO-opleidingen is in het hele land gelijk
- er wordt gewerkt met een systeem dat gelijk is aan die van het hbo en wo
- Het maakt een transparante financiering van een flexibel CZO-opleidingsstelsel mogelijk

De beperkingen van een CZO-creditsysteem zijn:

- Landelijke uniformiteit heeft als keerzijde dat er meer (gedeelde) kaders nodig zijn
- Credits zijn altijd een sterke vereenvoudiging van de werkelijkheid
- Er kunnen geen rechten worden ontleend aan verkregen CZO Credits
- Examencommissies in het hbo zijn onafhankelijk en beslissen autonoom over vrijstellingen en het toekennen van European Credits aan (delen van) CZO-opleidingen (inclusief CZO Credits)

4. Kaders CZO-creditsysteem

Het creditsysteem voor EPA-gerichte CZO-opleidingen gaat uit van de volgende kaders:

A. Bijdragen aan doelen CZO Flex Level

Het CZO-creditsysteem dient bij te dragen aan de volgende doelen van CZO Flex Level:

- Flexibiliseren van het stelsel van CZO-opleidingen, met EPA's als bouwstenen
- Vernieuwen van CZO-opleidingen waarbij het leren op de werkplek centraal staat
- Transformatie van het CZO: toekomstgerichte invulling van kaderstelling en toezicht
- Bijdragen aan een flexibele bekostiging van de vernieuwde CZO-opleidingen (FZO)

En hiermee:

- Het opleiden van zorgprofessionals voor het verlenen van goede en veilige zorg (van morgen)
- Zorgprofessionals doelmatig opleiden, zoveel mogelijk just-in-time en voor de eigen context
- Bevorderen van ontwikkelmogelijkheden en carrièreperspectief voor zorgprofessionals
- Bevorderen in-, door- en uitstroom van zorgprofessionals in CZO-, en mbo-/hbo-opleidingen

B. Landelijke uniformiteit als voorwaarde

Door landelijke afspraken, die (in)direct van invloed zijn op het toekennen van CZO Credits, krijgen EPA-gerichte CZO-opleidingen een gemeenschappelijk kader en ontstaat uniformiteit. Door deze uniformiteit waarborgen zorg- en opleidingsorganisaties de kwaliteit van CZO-opleidingen.

Binnen EPA-gerichte CZO-opleidingen zijn de volgende afspraken over uniformiteit van belang:

- De systematiek van het toekennen van CZO Credits is voor alle opleidingen gelijk
- Een landelijke commissie stelt het aantal CZO Credits per opleiding/ leeruitkomst vast (zie F)
- De CZO-opleidingseisen zijn tripartiet (branches, opleidingen en professionals) vastgesteld
- Zorg- en opleidingsorganisaties voldoen aan de erkennings- en opleidingseisen van het CZO
- Zorg- en opleidingsorganisaties werken met:
 - landelijk gevalideerde EPA's
 - generieke toetsinstrumenten uit vaste rubrieken
 - een landelijk vastgesteld theoretisch deel
 - bekwaamverklaringen op basis van geground vertrouwen (zie ook C)

C. Focus op (eenheden van) leeruitkomsten

In de traditionele verdeling van credits wordt uitgegaan van de onderdelen zelfstudie, theorieonderwijs en praktijkleren. Eerdere verkenningen t.a.v. CZO-opleidingen (VBG, 2012 en CZO, 2015) zijn hierop gebaseerd. Bij opleidingen in het hbo heeft vanaf 2016 het experiment

Creditsysteem t.b.v. CZO-opleidingen gebaseerd op EPA's

'leeruitkomsten' plaatsgevonden. In dit experiment zijn (eenheden van) leeruitkomsten vastgesteld en is de verplichting losgelaten om te werken met vaste onderwijsprogramma's. De leeruitkomsten beschrijven het gewenste (beroepspraktijkgerichte) eindresultaat en niet de opleiding ernaartoe (zie bijlage 1 voor meer informatie over het experiment 'leeruitkomsten').

Het denken in leeruitkomsten sluit naadloos aan bij het toevertrouwen van beroepsactiviteiten (EPA's) aan studenten binnen de nieuwe CZO-opleidingen. Studenten worden bekwaam verklaard voor een EPA wanneer sprake is van gegrond vertrouwen. Dit betekent dat meerdere observaties hebben plaatsgevonden, meerdere observatoren het eens moeten zijn en verschillende informatiebronnen zijn gebruikt bij de beoordeling. Het grootste deel van de leeruitkomsten bestaat uit de bekwaamverklaringen van EPA's. Een kleiner deel van de leeruitkomsten bestaat uit EPA-overstijgende leeractiviteiten. Hieronder valt bijvoorbeeld een opdracht/toets met betrekking tot kwaliteitszorg, ethiek, keten van zorg of professionele identiteit.

D. Vergelijkbaarheid van kwalificaties

Vergelijkbaarheid van kwalificaties biedt professionals, opleiders en werkgevers de garantie dat CZO-diploma's en digitale certificaten op de landelijke arbeids- en opleidingsmarkt vergelijkbaar zijn met die van het onderwijs (OC&W) én daarmee van waarde. Ook is het dan eenvoudiger afspraken te maken over vrijstellingen. Onduidelijkheid over het opleidingsniveau of niveautypering van CZO-opleidingen staat de vergelijkbaarheid van kwalificaties in de weg. Nu hebben CZO-diploma's vooral maatschappelijke waarde en civiel effect binnen de branches: ziekenhuizen, UMC's, ambulancezorg en thuiszorg/VVT. Ook omdat CZO-diploma's en digitale certificaten zonder duiding van het kwalificatieniveau moeilijker te vergelijken zijn met het mbo, hbo en wo.

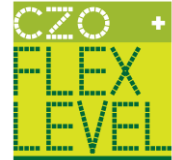
Eerder heeft het CZO gekozen voor een kwalificatie en borging van CZO-opleidingen via een NLQF-kwalificatie. Door een NLQF-kwalificatie vindt (externe) validatie van het opleidingsniveau plaats op basis van een niveau-vergelijk van leereenheden/leeruitkomsten. Een NLQF-kwalificatie is voorwaardelijk voor de vergelijkbaarheid van CZO-opleidingen met mbo- en hbo-opleidingen, en vormt daarmee een van de belangrijkste kaders voor een CZO-creditsysteem. Een NLQF-kwalificatie is tevens een factor van belang voor hbo-opleidingen om vrijstellingen toe te kennen aan studenten met een CZO-diploma.

Door te werken met CZO Credits wordt het oorspronkelijk bezwaar van onduidelijkheid (tijdens BIG II discussie) over het verschil tussen een bachelor en een CZO-opleiding opgeheven. Ze zijn weliswaar op niveau gelijk (bijvoorbeeld NLQF 6) maar niet qua inhoud en omvang (bijvoorbeeld 240 European Credits voor een bachelor versus 60 CZO Credits voor een van de CZO-opleidingen). Om ieder misverstand te voorkomen zal zowel in de titulatuur van de kwalificatie (CZO- NLQF 4, 5, 6 of 7) als door gebruik van beide logo's op diploma's en digitale certificaten de relatie tussen CZO en NLQF worden uitgedrukt. Achterliggende gedachte hierbij is dat zowel sprake is van borging van de kwaliteit van de opleiding door toezichthouder CZO als de vergelijkbaarheid van het maatschappelijk eindniveau (NLQF). De volledige waarde van het CZO-diploma ligt in de combinatie van beiden.

E. Analogie met duale opleidingen

Omdat CZO-opleidingen functie- en contextgericht zijn, en ze hierdoor bijna volledig op de werkplek plaatsvinden, is onderzocht op welke wijze zowel het leren als het werken op de werkplek moeten worden meegenomen bij de toekenning van CZO-credits.

Creditsysteem t.b.v. CZO-opleidingen gebaseerd op EPA's

Ervaring is dat CZO-studenten gemiddeld 50% van hun opleidingsuren boventallig worden ingepland om te leren en 50% inzetbaar zijn. De inzetbaarheid van 50% betekent niet dat er niet geleerd wordt, integendeel. Het EPA-gericht opleiden maakt duidelijk dat studenten van CZO-opleidingen een groei doormaken van superviseniveau 1 naar 4. De student voert uiteindelijk op superviseniveau 4 een beroepsactiviteit/EPA geheel zelfstandig uit. Ook wanneer superviseniveau 4 bereikt is blijft de student leren en zich verder verbreden en verdiepen in het zelfstandig werken.

Dit komt overeen met hoe in het hbo gekeken wordt naar studenten van duale (zorg)opleidingen. Bij hen worden credits toegekend aan volledige stages, dus zowel aan het werken als aan het leren op de werkplek. De combinatie werken en leren is de essentie van duaal opleiden, zoals zeker het geval is bij functiegericht opleiden. Dat maakt dat ook bij de functie- en context-gerichte CZO-opleidingen het werken én leren op de werkplek volledig meegenomen worden bij het toekennen van credits.

F. Centralisatie via landelijke 'vaststellingscommissie CZO Credits'

Door het belang van uniformiteit in het toekennen van CZO Credits is een landelijke en onafhankelijke 'vaststellingscommissie CZO Credits' noodzakelijk. Dit belang wordt onderstreept door het feit dat de implementatie van het flexibele en vernieuwde CZO-opleidingsstelsel gefaseerd plaatsvindt. Het voorstel is om deze vaststellingscommissie vanaf 2023 onder het CZO te plaatsen omdat het CZO in dit kader al taken uitvoert. Omdat de CZO Credits tevens de basis vormen voor de nieuwe bekostiging is het noodzakelijk dat iedere schijn van belangenverstrengeling wordt voorkomen. Ook hierin kan een landelijke vaststellingscommissie onder het CZO voorzien.

De vaststellingscommissie bestaat vanaf 2023 uit maximaal 15 deelnemers waarbij sprake is van een gelijke vertegenwoordiging van zowel beroepsverenigingen, branches en opleidingsorganisaties als de clusters Acute Zorg, Moeder & Kind, Langdurige Zorg en Medisch Ondersteunend. Alle leden van de vaststellingscommissie beschikken over een brede EPA- expertise en/of ervaring in het EPA-gericht opleiden in een bepaald werkveld. Nb. In 2022 wordt de formele vaststelling van de CZO Credits bekrachtigd door een tijdelijk adviesorgaan, samengesteld door CZO Flex Level en het CZO.

De 'vaststellingscommissie CZO Credits' heeft als belangrijkste taken:

- Opstellen en publiceren van landelijke kaders en criteria ten aanzien van CZO Credits
- Het vaststellen, evalueren en eventueel bijstellen van kaders en criteria voor CZO Credits
- Het toekennen en vaststellen van credits aan CZO-opleidingen, conform de landelijke criteria

In bijlage 2 zijn deze drie stappen om tot vaststelling van CZO Credits verder uitgewerkt.

Daarnaast zijn zorg- en opleidingsorganisaties (in hun opleidingsnetwerk) verantwoordelijk voor:

- De ontwikkeling van leeruitkomsten met inachtneming van de afgesproken CZO Credits
- Het bewaken van de kwaliteit van het examen- en toetsproces in hun eigen instelling en daarmee het zorgvuldig toekennen van CZO Credits aan studenten

G. Standaardisatie van administratie

Standaardisatie moet zorgen voor een eenvoudige administratie van credits voor CZO-opleidingen, zowel in zorg- en opleidingsorganisaties als bij het CZO. Door de landelijke kaders te vertalen naar criteria (zie hoofdstuk 5) en op grond van deze criteria op landelijk en tripartiet niveau het aantal credits per leeruitkomst c.q. CZO-opleiding vast te stellen is de administratieve last beperkt.

5. Criteria CZO Credits

Hieronder volgt een uitwerking van de criteria om tot een transparante toekenning van credits aan (eenheden van) leeruitkomsten te kunnen komen.

Creditsysteem t.b.v. CZO-opleidingen gebaseerd op EPA's

5.1 Aantal netto uren per studiejaar

- Het aantal netto uren binnen CZO-opleidingen is gelijk te stellen aan die in het hbo: 1680

Toelichting:

In een CZO-opleiding wordt het aantal netto uren bepaald door de jaaruren-systematiek. Het aantal netto uren op jaarbasis wordt bepaald door de overeengekomen arbeidsduur (bruto) te verminderen met vakantie-uren, betaald verlof en feest- en gedenkdagen. De arbeidsduur bedraagt bij een voltijd dienstverband van een CZO- student 1878 uur per jaar, gemiddeld 36 uur per week. Met aftrek van de hiervoor genoemde uren en dagen kom je op 1629 netto uren op jaarbasis (cao-ziekenhuizen 2019 - 2021). Omgerekend is dat iets meer dan 45 weken met een gemiddelde van 36 uur per week. Ter vergelijking: het aantal netto-uren van een hbo-studiejaar is 1680 uur in 42 weken met een gemiddelde van 40 uur per week. De praktijk wijst uit dat de uren in het mbo en hbo als een maximum moeten worden beschouwd. Hun netto onderwijsuren komen niet boven de 36 uur per week, ook zijn de betaalde uren binnen een CZO-opleiding harder dan de onderwijsuren in het hbo.

5.2 Aantal toe te kennen CZO Credits

Uitgangspunten t.a.v. het aantal CZO Credits:

- Het CZO Creditsysteem komt in essentie overeen met het creditsysteem in het hbo en wo. Er is sprake van een gemiddelde van 60 CZO Credits per studiejaar (365 dagen) waarbij een CZO Credit, net als de European Credit, uitgaat van 28 uur per credit. Bij de verdere uitwerking c.q. toekenning van de CZO Credits wordt deze waardering in uren losgelaten.
- Het aantal CZO Credits per CZO-opleiding moet in verhouding staan tot de huidige FZO-bekostiging én tevens de basis vormen voor een bekostiging die het flexibel opleiden volgt en stimuleert.
- De credits worden toegekend aan leeruitkomsten binnen CZO-opleidingen, dat zijn de bekwaamverklaringen voor EPA's en toetsen van EPA-overstijgende leeractiviteiten (inclusief theorie) en alleen bij de initiële medisch ondersteunende opleidingen, eventueel de toetsing van EPA-overstijgende theorie.
- Het is mogelijk dat de student er korter of langer over doet om een leeruitkomst te behalen maar dat speelt geen rol: iedereen krijgt hetzelfde aantal CZO Credits, ongeacht de duur.
- De (basis- en) kern EPA's vormen in principe het fundament voor de specifieke EPA's. De (basis- en) kern EPA's vragen om een intensievere oefening en meer ervaring opdoen in theorie en praktijk.

Regels ten aanzien van het aantal CZO Credits:

- Er wordt consequent gewerkt met veelvoud van de helft van 5 CZO Credits
- Bij het toekennen van CZO Credits staat de grootte of omvang van de EPA centraal
- Om recht te doen aan de verschillende groottes of omvang van de huidige EPA's en te zorgen voor transparantie over dat verschil kennen we vijf weegfactoren toe aan EPA's:
 - Weegfactor 1: er is sprake van een kleine EPA (waardering 0,5 x 5 CZO Credits)
 - Weegfactor 2: er is sprake van een middelgrote EPA (waardering 1 x 5 CZO Credits)
 - Weegfactor 3: er is sprake van grote EPA (waardering 2 x 5 CZO Credits)
 - Weegfactor 4: er is sprake van een zeer grote EPA (waardering 3 x 5 CZO Credits)
 - Weegfactor 5: er is sprake van een mega grote EPA (waardering 4 x 5 CZO Credits)
- (Een set van) EPA-overstijgende leeruitkomsten (EOL) binnen een cluster van (verpleegkundige) vervolgoopleidingen krijgt 5 CZO Credits

Creditsysteem t.b.v. CZO-opleidingen gebaseerd op EPA's

- (Een set van) EPA-overstijgende leeruitkomsten (EOL) binnen een 3- jarige initiële medisch ondersteunende opleiding krijgt 20 CZO Credits
- Alleen bij de initiële opleidingen (MOO) worden eventueel CZO Credits toegekend aan EPA-overstijgende theorie. Nb. Het project 'landelijk gedragen theorie MOO' start in april 2022.

5.3 Toekenning van CZO Credits aan leeruitkomsten

Bij de totstandkoming van de EPA's voor flexibele en vernieuwende CZO-opleidingen zijn geen eisen gesteld aan grootte en omvang. Hierdoor is een verdeling van het totaal aan CZO Credits over de verschillende leeruitkomsten/EPA's bij het ene cluster eenvoudiger dan bij het andere cluster.

Concreet betekent dit het volgende:

- Het aantal CZO Credits per CZO-opleiding moet in verhouding staan tot de huidige FZO-bekostiging:
 - Bij de (verpleegkundige) vervolgoopleidingen is sprake van een gemiddeld aantal van 65 CZO Credits, op basis van 'de omvang' van een opleiding zal hiervan worden afgeweken.
 - Bij de 3-jarige initiële opleidingen OA, AM, RDL en RTL (en klinisch perfusionist) is sprake van 180 CZO Credits, op basis van wet- en regelgeving voor RDL- en RTL- opleidingen.
 - Bij de overige initiële opleidingen zijn de CZO Credits evenredig met 'de omvang' van de opleiding.
- De CZO Credits worden toegekend aan de volgende leeruitkomsten:
 - De bekwaamverklaringen van (basis- en) kern- en specifieke EPA's (inclusief theorie);
 - EPA-overstijgende leeruitkomsten op clusterniveau (inclusief theorie);
 - Alléén bij de initiële opleidingen: toetsresultaten van EPA-overstijgende theorie!
- Vervolgens worden aan alle leeruitkomsten (per opleiding) CZO Credits toegekend:
 - Voldoe bij de toekenning van credits aan de regels t.a.v. het aantal CZO Credits (zie 5.2);
 - Beargumenteer welke weegfactor van toepassing is op een leeruitkomst/EPA.

De regels voor het aantal CZO Credits (zie 5.2) en de toekenning van CZO Credits aan leeruitkomsten (zie 5.3) zijn verwerkt in een rekenmodel (zie bijlage 3).

Toelichting:

Er is tot op heden nog weinig praktijkervaring met EPA's opgedaan. Ook zijn er nog geen landelijke richtlijnen voor het eenduidig en uniform waarderen van leeruitkomsten. Dat maakt dat we gaan werken met een zelfontwikkeld rekenmodel voor het toekennen van CZO Credits (zie bijlage 3). Op grond van de formele evaluaties van de toepassing van EPA's en EOL en EOT bij de MOO zal tevens het aantal CZO Credits definitief worden vastgesteld. Deze evaluaties zijn in 2023 voor de verpleegkundige vervolgoopleidingen en in 2025 voor de medisch ondersteunende opleidingen.

5.4 Relatie tussen CZO Credits en FZO-bekostiging

De CZO Credits vormen een transparante basis voor de nieuwe flexibele bekostiging (FZO):

- Alle EPA's krijgen een unieke code, ter voorkoming van een dubbele bekostiging
- De code voor functie-overstijgende EPA's is identiek in iedere opleiding waar deze functie-overstijgende EPA voorkomt
- Alle EPA-overstijgende leeruitkomsten per cluster krijgen een unieke code

De vertaling van CZO Credits naar FZO-bekostiging gebeurt door NZa, VWS, NFU en NVZ. Hierbij is het van belang dat de gedachtegoed van EPA- gericht opleiden en het centraal stellen van leeruitkomsten wordt meegenomen in de nieuwe bekostigingssystematiek. Daarom adviseert de

Creditsysteem t.b.v. CZO-opleidingen gebaseerd op EPA's

tijdelijke adviesgroep vaststelling CZO Credits om de evaluatie van de EPA's en de toekenning van CZO Credits aan EPA's samen te laten vallen met het toekomstig kostprijsonderzoek door NZa.

Bijlage 1: Achtergrondinformatie 'experiment leeruitkomsten' (OC&W, 2021)

In 2016 is een aantal experimenten gestart gericht op het flexibiliseren van het hoger onderwijs voor volwassenen. Die experimenten zijn gestart om het hoger onderwijs aantrekkelijker te maken voor volwassenen en de deelname van volwassenen in het hoger onderwijs te versterken. Dat is nodig om te kunnen voorzien in de behoeften van de arbeidsmarkt aan hoger opgeleiden en om iedereen de kans te geven zich in alle fasen van werken en leren te blijven ontwikkelen. De experimenten maken daarmee ook deel uit van het beleid op het gebied van een leven lang ontwikkelen (LLO).

In het experiment leeruitkomsten is de verplichting losgelaten om te werken met vaste onderwijsprogramma's. In plaats daarvan worden (eenheden van) leeruitkomsten vastgelegd. Deze beschrijven het gewenste (beroepspraktijkgerichte) eindresultaat van het leerproces en niet de opleiding ernaartoe. Daardoor is er ruimte om met studenten afspraken te maken over de invulling van de opleidingstrajecten en aan te sluiten op de specifieke situatie, kenmerken en behoeften van de student. Zo kan op maat worden aangesloten op de relevante kennis en ervaring die de student al aantoonbaar bezit (validering) en kunnen afspraken op maat worden gemaakt over het uitvoeren van leeractiviteiten en het aantonen van leeruitkomsten via werkend leren.

De belangrijkste bevindingen uit de eindevaluatie van het experiment leeruitkomsten zijn:

- Er is veel draagvlak en enthousiasme voor het experiment leeruitkomsten:
 - Studenten doen kennis en vaardigheden op die voor hen direct van belang zijn in de werkcontext en ervaren beter en meer betekenisvol onderwijs;
 - Docenten staan dicht bij de beroepspraktijk waardoor opleidingen kunnen innoveren;
 - Werkgevers krijgen opleidingen die beter aansluiten bij hun vraag;
- Het werken met beroepspraktijkgerichte leeruitkomsten en leerwegonafhankelijke toetsen maakt gepersonaliseerde leerpaden mogelijk waarin de mogelijkheden van werkplekleren optimaal worden benut;
- In opleidingen gebaseerd op leeruitkomsten wordt een actievere houding van de student verwacht, is er meer maatwerk mogelijk en is er een nauwere aansluiting met de beroepspraktijk;
- Het werken met leeruitkomsten past niet bij iedere hbo-student, daarom worden zowel gestructureerde als flexibele leerpaden aangeboden;
- Verwachting is dat het flexibel onderwijs meer studenten en andere doelgroepen zal aantrekken en binden aan de opleiding.

Op basis van de positieve ervaringen in het experiment leeruitkomsten vindt een structurele verankering van het flexibel onderwijs via leeruitkomsten plaats in de Wet op hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) dat met ingang van studiejaar 2022/ 2023 in werking treedt.

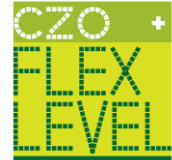
Bijlage 2: Procedure toekenning en vaststelling CZO Credits

Vanaf 2023 wordt een vaststellingscommissie onder het CZO ingesteld. In 2022 wordt de formele en tripartite vaststelling van de CZO Credits bekrachtigd door een tijdelijk adviesorgaan, samengesteld door CZO Flex Level in samenspraak met het CZO.

Het volgende is nodig om tot toekenning en vaststelling van CZO Credits te komen (zie ook F):

- Opstellen en publiceren van landelijke kaders en criteria ten aanzien van CZO Credits

Creditsysteem t.b.v. CZO-opleidingen gebaseerd op EPA's

- Er is een voorstel geschreven voor een CZO Creditsysteem door CZO Flex Level (dit document). Het voorstel is frequent besproken met de stuurgroep en op grond hiervan bijgesteld. In juni 2021 is het voorstel vastgesteld door de stuurgroep.
- Bij het schrijven van dit voorstel heeft een brede en uitvoerige raadpleging van experts op het gebied van EPA's, CZO-opleidingen en creditsystematiek (hbo/wo) plaatsgevonden. Tevens is gesproken met NCF/NLQF (in aanwezigheid van het CZO) en V&VN, ook eenmaal met zowel NCF/NLQF als V&VN.
- Het vaststellen, evalueren en eventueel bijstellen van kaders en criteria voor CZO Credits
 - De kaders voor een CZO Creditsystematiek zijn vervolgens door CZO Flex Level, in nauwe samenwerking met CZO, geconcretiseerd naar criteria voor CZO Credits. Aanvankelijk in een apart document maar later geïntegreerd in paragraaf 5.2 en 5.3 van dit voorstel.
 - De criteria zijn vervolgens door CZO Flex Level en CZO vertaald naar een transparant rekenmodel voor het toekennen van CZO Credits. Om de uitgangspunten van dit model te toetsen is gesproken met de projectleiders CZO Flex Level van de verschillende clusters. Op grond van deze gesprekken, en de analyses van het rekenmodel door CZO Flex Level, is het model doorontwikkeld, in samenwerking met CZO.
 - De kaders en criteria van de CZO Credits, en de vertaling naar een rekenmodel voor CZO Credits, worden voorgelegd aan het tijdelijk adviesorgaan (tijdens eerste bijeenkomst). Op grond van hun reacties vindt eventueel een bijstelling plaats, gevolgd door een vaststelling van de kaders en criteria.
- Het toekennen en vaststellen van credits aan CZO-opleidingen, conform de landelijke criteria
 - Op grond van het rekenmodel wordt per CZO-opleiding, gebaseerd op EPA's, de credits in concept toegekend aan de leeruitkomsten: EPA's, EPA-overstijgende leeruitkomsten en alleen bij initiële opleidingen MOO is eventueel sprake van EPA-overstijgende theorie.
 - De toekenning van de CZO Credits per CZO-opleiding wordt vervolgens voorgelegd aan het tijdelijk adviesorgaan. Het tijdelijk adviesorgaan toetst vervolgens of het rekenmodel consequent is toegepast bij de toedeling van credits aan de leeruitkomsten.
 - Indien van toepassing worden afspraken gemaakt over eventuele afwijkingen van het rekenmodel en eisen gesteld aan de onderbouwing van deze afwijking.
 - Het tijdelijk adviesorgaan stelt daarna de toekenning van CZO Credits aan de CZO-opleidingen vast.

Eind 2023 worden de EPA's van de verpleegkundige vervolgoopleidingen, en medio 2025 de EPA's van de medisch ondersteunende opleidingen, door (een smalle voortzetting van) het programma CZO Flex Level geëvalueerd en mogelijk geactualiseerd. Op grond van deze actualisatie van EPA's kán het nodig zijn om de toekenning van credits per EPA (incl. theorie) of EOL (incl. theorie) aan te passen.

Bijlage 3: Rekenmodel CZO Credits

De criteria uit 5.2 en 5.3 zijn vertaald naar het onderstaand (voorbeeld) rekenmodel voor CZO Credits. Dit model vormt de basis voor de toebedeling van CZO Credits aan alle CZO-opleidingen, verwerkt in een apart bestand (Excel): 220429 Totaaloverzicht – CZO-opleidingen - Credits.

Creditsysteem t.b.v. CZO-opleidingen gebaseerd op EPA's

	Voorbeeld- verdeling
Totaal standaard aantal credits	65
Aantal kern EPA's weegfactor 1 (0,5 x 5 credits)	1
Aantal kern EPA's weegfactor 2 (1 x 5 credits)	5
Aantal kern EPA's weegfactor 3 (2 x 5 credits)	2
Aantal kern EPA's weegfactor 4 (3 x 5 credits)	0
Aantal kern EPA's weegfactor 5 (4 x 5 credits)	0
Aantal specifieke EPA's weegfactor 1 (0,5 x 5 credits)	1
Aantal specifieke EPA's weegfactor 2 (1 x 5 credits)	2
Aantal specifieke EPA's weegfactor 3 (2 x 5 credits)	0
Aantal specifieke EPA's weegfactor 4 (3 x 5 credits)	0
Aantal specifieke EPA's weegfactor 5 (4 x 5 credits)	0
Aantal FO-EOL (5 credits)	1
Aantal FO-EOT	0
Totaal aantal EPA's	12
Totaal aantal credits kern EPA's	47,5
Totaal aantal credits specifieke EPA's	12,5
Totaal aantal FO-EOL	5
Totaal aantal FO-EOT (alleen initieel MOO)	0
Totaal berekend aantal credits	65
Verschil berekend aantal credits en standaard aantal credits	0
% verdeling soorten EPA's	
Kern (incl basis)	73%
Specifiek	19%
FO-EOL	8%
Totaal	100%

Legenda:

- EPA: Entrustable Professional Activity
- EOL: EPA Overstijgende Leeruitkomsten
- EOT: EPA Overstijgende Theorie
- VVO: Verpleegkundige VervolgOpleiding
- MOO: Medisch Ondersteunende Opleiding